1960
மାର୍ଚ୍ଚ 24

ବି. ଏନ୍. ଏଲିୟାସ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍, କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ
ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
ବନାମ
ବି. ଏନ୍. ଏଲିୟାସ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍, ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
(ପି. ବି. ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର, କେ. ଏନ୍. ୱାଞ୍ଚୁ ଏବଂ କେ. ସି. ଦାସ ଗୁପ୍ତା,
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ-ବୋନସ-ଚୁକ୍ତିର ନିହିତ ଅବଧି କିମ୍ବା ସେବା ସର୍ତ୍ତ-ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦାନ କରିବା - ପାରମ୍ପରିକ ବୋନସ-ପୂଜା ବୋନସ ।

1942ମସିହାରୁ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ସେମାନଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ (ଆବେଦନକାରୀ) ମଜୁରୀ ଏବଂ ଦରମା ସହିତ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ନିୟମିତ ନଥିଲା ଏବଂ 1956 ମସିହାରେ କୌଣସି ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ବୋନସ ପାଇବାର ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ଚୁକ୍ତିର ଏକ ନିହିତ ଅବଧି କିମ୍ବା ସେବାର ଏକ ସର୍ତ୍ତରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରେ, ଏହାକୁ ପାରମ୍ପରିକ ବୋନସ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ, ଏବଂ ଏହା *ଗ୍ରାହାମ ଟ୍ରେଡିଂ କମ୍ପାନୀ (ଭାରତ) ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଏହାର କର୍ମଚାରୀ, [1960] 1 S.C.R. 107* ମାମଲା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇଥିଲା । ଏଠାରେ ପ୍ରମାଣ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ଯଦିଓ 1942 ରୁ 1952 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଦେୟ ଅନୁଗ୍ରହ ଭାବରେ କରାଯାଇଥିଲା ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଥିଲା, (1) ଯେଉଁଠାରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଅନୁଗ୍ରହମୂଳକ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ସେପରି ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ, ବୋନସ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଲାଗି ଏକ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ରାଜିନାମା ଆଧାରରେ କୌଣସି ସେବା ଅବଧିକୁ ସୂଚିତ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

(2) ଯେଉଁଠାରେ ବୋନସ ଏକ ଉତ୍ସବ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ହୋଇପାରେ, ତାହା ବଙ୍ଗଳାରେ ପୂଜା ହେଉ କିମ୍ବା ଦେଶର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଭାଗରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସମାନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ସବ ହେଉ ତାହା ଛଡା ଯେଉଁଠାରେ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଚୁକ୍ତିନାମା, ସ୍ପଷ୍ଟ କିମ୍ବା ନିହିତ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ, ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଏବଂ କର୍ମଚାରୀ ମଧ୍ୟରେ ବୋନସର ଏକ ପାରମ୍ପରିକ ଦେୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଗ୍ରାହାମ୍ ବାଣିଜ୍ୟିକ କମ୍ପାନୀ (ଭାରତ) ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଏହାର କର୍ମଚାରୀ, [1960] । *S.C.R. 107, ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଥିଲେ ।*

(3) 1956 ମସିହା ପାଇଁ ଏକ ମାସର ମୂଳ ମଜୁରୀ ଅଧୀନସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ପୂଜା ବୋନସ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ କାରଣ ଏହା ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରାରେ ପାରମ୍ପାରିକ ଏବଂ ପ୍ରଥାଗତ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 121/1959 ।

ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ଦ୍ୱିତୀୟ ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଜୁନ୍ 3,1957 ତାରିଖର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ *ଏନ୍. ସି. ଚାଟାର୍ଜୀ, ଡି. ଏଲ୍. ସେନ୍ ଗୁପ୍ତା* ଏବଂ *ଦୀପକ ଦତ୍ତ ଚୌଧୁରୀ* ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ *ଭାରତର ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ସି. କେ. ଡାଫ୍ଟାରୀ, ଭାରତର ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ଏଚ୍. ଏନ୍. ସାନ୍ୟାଲ ଏବଂ ଏସ୍. ଏନ୍. ମୁଖାର୍ଜୀ* ।

1960 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 24 । ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ୱାଞ୍ଚୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା - ବୋନସ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ । 1954, 1955 ଏବଂ 1956 ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୋନସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବି. ଏନ୍. ଏଲିୟାସ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡର କର୍ମଚାରୀ (ଏହା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ କୁହାଯିବ) ଏବଂ ବି. ଏନ୍. ଏଲିୟାସ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ର ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ (ଏହା ପରେ ଉତ୍ତରଦାତା କୁହାଯିବ) ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ ହୋଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲା ଥିଲା ଯେ ସେମାନେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସ୍ତରରେ ଲାଭ କିମ୍ବା କ୍ଷତି ନିର୍ବିଶେଷରେ ସେବା ସର୍ତ୍ତ ଭାବରେ ବୋନସ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ:-

I- କିରାଣୀ କର୍ମଚାରୀ ।

ଏପ୍ରିଲରେ ବୋନସ ଭାବେ 1 ମାସର ମୂଳ ଦରମା,

ଅଗଷ୍ଟରେ ବୋନସ ଭାବେ 1 ମାସର ମୂଳ ଦରମା,

ଡିସେମ୍ବରରେ ବୋନସ ଭାବେ 1 ମାସର ମୂଳ ଦରମା ।

II- ଅଧୀନସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀ ।

ଏପ୍ରିଲରେ ବୋନସ ଭାବେ 1 ମାସର ମୂଳ ମଜୁରୀ,

ଅଗଷ୍ଟରେ ବୋନସ ଭାବରେ 1 ମାସର ମୂଳ ମଜୁରୀ,

ପୂଜା ସମୟରେ ବୋନସ ଭାବେ 1 ମାସର ମୂଳ ମଜୁରୀ,

ଡିସେମ୍ବରରେ ବୋନସ ଭାବେ 1 ମାସର ମୂଳ ମଜୁରୀ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ବୋନସ ସର୍ବଦା 1942 ରୁ 1952 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ବିବାଦ ଉପୁଜିଥିବାରୁ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ 1953 ମସିହାରୁ ବୋନସ ପ୍ରଦାନ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ, ଯଦିଓ ସେହି ବର୍ଷ କିଛି କମ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । 1954 ମସିହାରେ ବୋନସ ପରିମାଣ ଆହୁରି ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏକ ବିବାଦ ଉପୁଜିଥିଲା, ଯାହା ମେ 1956ରେ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପଠାଯାଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ 1955 ଏବଂ 1956 ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୋନସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଉ ଏକ ବିବାଦ ଉଠିଥିଲା ଏବଂ ଏଥର ଏହାକୁ ଏକ ପାରମ୍ପରିକ ବୋନସ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଚାରି ମାସର ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ଏବଂ ସମାନ ହାରରେ ଦେୟ ସେବାର ସର୍ତ୍ତ ଭାବରେ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ପରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1956 ରେ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ତିନି ବର୍ଷ, ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅର୍ଥାତ୍ 1954,1955 ଏବଂ 1956 ରେ ସେହି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ଏକ ଏକୀକୃତ ସନ୍ଦର୍ଭ କରିଥିଲେ ।

ଯେତେବେଳେ ଏହି ମାମଲା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ଆସିଥିଲା, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ଏକ ସମୃଦ୍ଧ ଅବସ୍ଥାରେ ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ବିବାଦରେ ଥିବା ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପୂର୍ବରୁ ଯାହା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ତାହା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କୌଣସି ବୋନସ ଦେବାକୁ ସେମାନେ ଅସମର୍ଥ ଅଟନ୍ତି । ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପ୍ରାୟ 1942 ମସିହାରୁ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ମଜୁରୀ ଏବଂ ଦରମା ସହିତ ସେମାନଙ୍କ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଅନୁଗ୍ରହ ରାଶି ପ୍ରଦାନ

କରୁଥିଲେ । ଏହି ଦେୟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ଏକ ମାସର ମୂଳ ମଜୁରୀ ହାରରେ କରାଯାଉଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହେଉଥିଲା । ଏକ ସମୟରେ କିରାଣୀ ଏବଂ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଚାରିଟି ଅନୁଗ୍ରହ ଦେୟ ଦିଆଯାଉଥିଲା, କିନ୍ତୁ ପରେ କିରାଣୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅନୁଗ୍ରହ ରାଶି ଦେୟ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରତିବର୍ଷ ତିନିକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ 1952 ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଚାରିଟିରେ ରହିଥିଲା । ତେବେ, ପୂର୍ବ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ତୁଳନାରେ 1952 ମସିହାରେ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଫଳାଫଳ ଅବନତି ହେବା କାରଣରୁ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ 1953 ମସିହା ପାଇଁ କିରାଣୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ମାତ୍ର ଦୁଇଟି ଏବଂ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ତିନୋଟି ଅନୁଗ୍ରହ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ସେହି ବର୍ଷକୁ ନେଇ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ ଉପୁଜିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସରକାର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ସନ୍ଦର୍ଭ ଦେବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ । 1954 ଏବଂ 1955 ମସିହାରେ କିରାଣୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଦୁଇଟି ଏବଂ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଦୁଇଟି ଅନୁଗ୍ରହ ଦେୟ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । 1956 ମସିହାରେ କୌଣସି ଅନୁଗ୍ରହ ଦେୟ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ ଲାଭ କିମ୍ବା କ୍ଷତି ନିର୍ବିଶେଷରେ ଏହି ଦେୟ ସେବା ସର୍ତ୍ତ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ନିହିତ ଅବଧି ଭାବରେ କରାଯାଇଥିଲା । ସେମାନେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି ନିର୍ବିଶେଷରେ ଏଗୁଡ଼ିକ ପାରମ୍ପରିକ ଦେୟ ଥିଲା । ଏହା ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଏବଂ କଡାକଡି ଭାବରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ସଦ୍ ଇଚ୍ଛାରେ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଅନୁକମ୍ପା ମୂଳକ ସହାୟତା ଅନୁଗ୍ରହ ଦେୟ ଥିଲା ଯାହାକି କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ବୋନସ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଏହି ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୋନସ ଭାବରେ ଆଉ କୌଣସି ଦେୟ ପାଇଁ ଦାବି କରିବା ବିରୋଧ କରିଥିଲେ ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ, ଆବେଦନକାରୀମାନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାରପୀଠ ପଦ୍ଧତି ଆଧାରରେ ବୋନସ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଦାବି କରିବା ପରିତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ । ତେବେ ସେମାନେ ଏହି ଆଧାରରେ ସେମାନଙ୍କ ଦାବି କରିବା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ବୋନସ ସେବାର ଏକ ନିହିତାର୍ଥ ଚୁକ୍ତିନାମା ଭାବରେ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ପାରମ୍ପରିକ ବୋନସ ମାନ୍ୟତା ମଧ୍ୟ ହାସଲ କରିଥିଲା । ତେବେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ ଦାବି ଅନୁଯାୟୀ ବୋନସ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ, ସେବାର ଏକ ନିହିତ ସର୍ତ୍ତରେ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଥିଲା

1960
ବି. ଏନ୍. ଏଲିୟାସ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍, କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ସଂଘ
ବନାମ
ବି. ଏନ୍. ଏଲିୟାସ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ୱାଞ୍ଚୁ

ଯେ ପାରମ୍ପରିକ ପ୍ରଥା ଆଧାରରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମାମଲା ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, 1954 ଏବଂ 1955 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ବୋନସ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବୋନସ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସେ ମନା କରିଦେଲେ ଏବଂ 1956 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଦାବିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଦେଲେ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଶ୍ରୀ ଏନ୍. ସି. ଚାଟାର୍ଜୀ ବୋନସ ପାଇଁ ଦାବି କରିବା ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହି ଆଧାରରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଏହା ଏକ ପାରମ୍ପରିକ ବୋନସ ଏବଂ *ଏହା ଗ୍ରାହାମ୍ ଟ୍ରେଡିଂ କମ୍ପାନୀ (ଭାରତ) ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଏହାର କର୍ମଚାରୀ* ([1]) ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ କରେ । ଆମେ ଏହି ବିଷୟର ଏହି ଦିଗ ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆମେ ଏକ ନିହିତ ଚୁକ୍ତିନାମା କିମ୍ବା ସେବା ସର୍ତ୍ତ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଦାବି କରିବାଟିର ଶୀଘ୍ର ସମାଧାନ କରିପାରିବା । ଏହି ପ୍ରମାଣ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଯଦିଓ 1942 ରୁ 1952 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିରାଣୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ବର୍ଷକୁ ତିନି ଥର ଏବଂ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ବର୍ଷକୁ ଚାରି ଥର ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ଦେୟ ଦିଆଯାଉଥିଲା, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହା ଏକ ଅନୁଗ୍ରହ ଦେୟ ଥିଲା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ରସିଦ, ଯାହାର ଏକ ନମୁନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା, ଦର୍ଶାଏ ଯେ ବୋନସକୁ ଅନୁଗ୍ରହ ବୋନସ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । *ଗ୍ରାହାମ ଟ୍ରେଡିଂ କମ୍ପାନୀ ()* ମାମଲାରେ ଯେପରି ଦର୍ଶାଯାଇଛି, ଏକ ନିହିତାର୍ଥ ଚୁକ୍ତିନାମା ଆଧାରରେ ସେବାର ଏକ ସର୍ତ୍ତକୁ ଅନୁମାନ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ଯେତେବେଳେ ଦେୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଅନୁଗ୍ରହ ପୂର୍ବକ ଦାନ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏପରିକି ଏହି ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଏହି ମାମଲାରେ ଯେପରି ହୋଇଛି । ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ବୋନସ ଚୁକ୍ତିର ଏକ ନିହିତ ଶବ୍ଦ କିମ୍ବା ସେବାର ସର୍ତ୍ତରେ ପରିଣତ ହେଉ, ଏହା ବିଫଳ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା ଜଣେ ସି. ଭି. ଥୋମାସଙ୍କୁ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ପ୍ରତି, ଯେଉଁଥିରେ ଶୀର୍ଷକ ଅଧୀନରେ "ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭତ୍ତା" , ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଦେଖାଯାଏ -

([1]) [1960] 1 S.C.R. 107

" ଚାକିରିରେ ଆପଣଙ୍କର ନିଶ୍ଚିତକରଣ ପରେ ପ୍ରତି 4ର୍ଥ ମାସରେ ଏକ ମାସର ଦରମା ସହିତ ସମାନ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ ।

ତେବେ ଏହା ଜାତୀୟ ତମାଖୁ କମ୍ପାନୀ ଭାରତ ଲିମିଟେଡ଼ (ଯାହା ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ) ଏବଂ ଥୋମାସଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତିରେ ଏକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ବର୍ଷରେ ତିନି ଥର ବୋନସ ଦେବା ପାଇଁ ଚୁକ୍ତିର ଏକ ନିହିତ ଅବଧି ଖୋଜିବା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଆଧାର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତ ଆଧାରରେ ଥୋମାସଙ୍କର ଏକ ଦାବି ଥାଇପାରେ, ଯାହା ବିଷୟରେ ଆମେ କିଛି କହିବା ନାହୁଁ । ଜଣେ ରାମ ଶଙ୍କର ମିଶ୍ରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜାତୀୟ ତମାଖୁ କମ୍ପାନୀ ଭାରତ ଲିମିଟେଡର ଅନ୍ୟ ଏକ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ମଧ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା । ତଥାପି ସେହି ଚିଠିରେ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ନିଶ୍ଚିତ ହେବା ପରେ 15ଟଙ୍କା ହାରରେ ମାସକୁ ବୋନସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ସର୍ତ୍ତ ପାଇଛୁ । ତାହା ପୁଣିଥରେ ସେହି କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ଜାତୀୟ ତମାଖୁ କମ୍ପାନୀ ଭାରତ ଲିମିଟେଡ଼ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ମାମଲାର ଏକ ନିହିତ ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସମର୍ଥନ କରିପାରିବ ନାହିଁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏକ ମାସର ବୋନସ ବର୍ଷକୁ ତିନି ଥର ଏପ୍ରିଲ୍, ଅଗଷ୍ଟ ଏବଂ ଡିସେମ୍ବରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ତେଣୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଉକ୍ତ ଯୁକ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରିବାରେ ସଠିକ ଥିଲେ, ଯାହା ଚୁକ୍ତି ସର୍ତ୍ତର ନିହିତାର୍ଥ କିମ୍ବା ସେବା ସର୍ତ୍ତ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଗ୍ରାହାମ୍ ଟ୍ରେଡିଂ କମ୍ପାନୀ (1) ର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଉପରେ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିବା ପାରମ୍ପାରିକ ବୋନସ୍ ମାମଲା ଆଡ଼କୁ ଦେଖିବା, ଆମେ ସୂଚାଇ ପାରିବା ଯେ ତାହା ପୂଜା ସମୟରେ ଦେୟ ହେବାକୁ ଥିବା ଏକ ପାରମ୍ପରିକ ଏବଂ ପ୍ରଥାଗତ ବୋନସ୍ ମାମଲା ଥିଲା, ଯାହା ବଙ୍ଗଳାରେ ଏକ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍ସବ ଥିଲା । ସେହି ମାମଲାଟି ସ୍ଥିର କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ଯେ କିଛି ଉତ୍ସବ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ନଥିବା ପାରମ୍ପାରିକ ବୋନସ ହୋଇପାରେ । ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଏବଂ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବୋନସର ଏକ ପ୍ରଥାଗତ ଦେୟ ପ୍ରଚଳନ କରିବା କଷ୍ଟକର, ଯେଉଁଠାରେ ସେବାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଚୁକ୍ତିନାମା, ସ୍ୱଷ୍ଟ କିମ୍ବା ନିହିତ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ, କେବଳ ଯେଉଁଠାରେ ବୋନସ ଏକ ଉତ୍ସବ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ହୋଇପାରେ ତାହା ବଙ୍ଗଳାରେ ପୂଜା ହେଉ କିମ୍ବା ଦେଶର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଭାଗରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସମାନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ସବ

(1)[1960] 1 S.C.R. 107

1960
ବି. ଏନ୍. ଏଲିୟାସ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍, କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ସଂଘ
ବନାମ
ବି. ଏନ୍. ଏଲିୟାସ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ୱାଞ୍ଚୁ

ହେଉ । ଏକ ଉତ୍ସବ ସହିତ ଜଡିତ ପାରମ୍ପାରିକ ଏବଂ ପ୍ରଥାଗତ ବୋନସ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ନୀତିଗୁଡିକ ଆମ ମତ କୌଣସି ଉତ୍ସବ ସହିତ ଜଡିତ ନଥିବା ଏକ ପାରମ୍ପାରିକ ବୋନସକୁ ବିସ୍ତାର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ । ତେଣୁ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ବୋନସ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତି ସର୍ତ୍ତର ନିହିତାର୍ଥ କିମ୍ବା ସେବା ସର୍ତ୍ତ ଥିଲା ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ (କେବଳ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯାହା ସହିତ ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଚାର କରିବୁ), ସେମାନେ କୌଣସି ଉତ୍ସବ ସହିତ ଜଡିତ ନଥିବା କୌଣସି ପାରମ୍ପରିକ ଦେୟ ଆଧାରରେ କୌଣସି ବୋନସ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ କହିପାରିବେନାହିଁ ।

ଏହା ଆମକୁ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ଦେୟ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏକୁ ଆଣିଥାଏ, ଯାହା ଥିଲା "ପୂଜା ସମୟରେ ବୋନସ ଭାବେ ଏକ ମାସର ମୂଳ ମଜୁରୀ । "ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯିବ ଯେ ପୂଜା ସମୟରେ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଏହି ଦେୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେୟ ସହିତ ଯାହା କିରାଣୀ ଏବଂ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ଅଟେ । ପୂଜାରେ ବୋନସ ଭାବରେ ଏକ ମାସର ମୂଳ ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ 1942 ରେ ଆରମ୍ଭ ହେବା ସମୟରୁ କିମ୍ବା 1954 ରେ ବିବାଦ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ଜାରି ରହିଥିବା ପରି ମନେହୁଏ । ଏହି ଦେୟ ସର୍ବଦା ଏକ ମାସର ମୂଳ ମଜୁରୀ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଏହା କ୍ଷତିର ଏକ ବର୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା,ଯାହା ପ୍ରଦର୍ଶ E ରେ ରହିଥିଲା । ତେଣୁ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ *ଗ୍ରାହାମ୍ ଟ୍ରେଡିଂ କମ୍ପାନୀ* ([1]) ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଦେୟ ହେବାକୁ ଥିବା ଏକ ମାସର ପୂଜା ବୋନସ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ଏହା ସ୍ଥିର କରାଯିବା ଉଚିତ ଯେ ଯେତେବେଳେ 1954 ମସିହାରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ବିବାଦ ଉଠିଥିଲା ସେତେବେଳେ ଏହି ଦେୟ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ମାମଲାରେ ପାରମ୍ପରିକ ଏବଂ ପ୍ରଥାଗତ ହୋଇଅଛି । ଆମର ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଯଦି ଗ୍ରାହାମ୍ ଟ୍ରେଡିଂ କମ୍ପାନୀ (1) ର ରାୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ଏହା ସ୍ଥିର ହୋଇଥାଆନ୍ତା ଯେ ପୂଜା ସମୟରେ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ବୋନସ ଭାବରେ ଏକ ମାସର ମୂଳ ମଜୁରୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ମାମଲାରେ ପାରମ୍ପରିକ ଏବଂ ପ୍ରଥାଗତ ହୋଇଗଲା । ତେଣୁ ଆମେ ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଉଛୁ ଏବଂ ବିଚାର କରୁଛୁ ଯେ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ପୂଜା ବୋନସ ଭାବରେ ଏକ ମାସର ମୂଳ ମଜୁରୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରାରେ ପାରମ୍ପାରିକ ଏବଂ

([1])[1960]1 S.C.R. 107

ପ୍ରଚଳିତ ପ୍ରଥା ହୋଇଯାଇଛି ଏବଂ ଆମେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ 1956 ବର୍ଷ ପାଇଁ ତାହା ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛୁ ଯାହା ପାଇଁ କୌଣସି ବୋନସ ଦିଆଯାଇନାହିଁ । 'ଅବଶିଷ୍ଟ ଆବେଦନ ବିଫଳ ହୁଏ ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ଖାରଜ ହୋଇଛି । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆମେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଉଅଛୁ ।

1960
ବି. ଏନ୍. ଏଲିୟାସ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍, କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ସଂଘ
ବନାମ
ବି. ଏନ୍. ଏଲିୟାସ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ୱାଞ୍ଚୁ

ଆଂଶିକ ଭାବେ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ ,ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।